

Утвърждавам:

**Акад. Юлиан Ревалски,
Председател на БАН**

П Р А В И Л Н И К

**за избиране на академици (действителни членове)
и член-кореспонденти (дописни членове) на БАН**

I. Общи положения

Чл. 1. Този Правилник определя реда, начините и условията за избиране на академици и член-кореспонденти на Българската академия на науките (БАН).

Чл. 2. (1) За академици на БАН се избират български граждани, които са член-кореспонденти на БАН в областта на науката; обогатили са науката с особено значими постижения; получили са широка известност и признание в страната и в чужбина с активни публични изяви, свързани с науката и нейното приложение и имат активна изследователска и експертна дейност.

(2) За академици на БАН се избират и български граждани с висше образование, изтъкнати дейци на културата и изкуството, чиито постижения са с безспорно национално и международно значение; с активни публични изяви, свързани с изкуството, културата и духовното развитие на нацията и имат активна творческа и експертна дейност.

(3) За член-кореспонденти на БАН се избират български граждани, които са професори и доктори на науките и не са навършили 65 години към датата на обявяване на конкурса; обогатили са науката с важни постижения; получили са известност и признание в страната и в чужбина с активни публични изяви, свързани с науката и нейното приложение и имат активна изследователска и експертна дейност.

(4) За член-кореспонденти на БАН в областта на изкуствата се избират български граждани с висше образование, изтъкнати дейци на културата и изкуството, които не са навършили 65 години към датата на обявяване на конкурса, чиито постижения са с безспорно национално значение; с активни публични изяви, свързани с изкуството, културата и духовното развитие на нацията и имат активна творческа и експертна дейност.

II. Обявяване на конкурса и условия за участие

Чл. 3. (1) Академици и член-кореспонденти на БАН се избират с конкурс.

(2) Конкурсът се обявява по области и включващите се в тях направления на науката и изкуствата. Областите съответстват на Отделенията на Събранието на академиците и член-кореспондентите (САЧК).

(3) Конкурс може да се обяви и за член-кореспонденти, отговарящи на изискванията по чл. 2, ал. 3, които не са навършили 50 години към датата на обявяване на конкурса и са от всички научни области и направления, без да се посочва направление.

Чл. 4 (1) Отделенията на САЧК обсъждат предложение на Координационния съвет на САЧК за броя на местата за член-кореспонденти и академици по съответните научни направления и области, както и предложения за броя на местата по чл.3, ал. 3. Предложенията се обсъждат в САЧК, което ги внася в Централната изборна комисия (ЦИК), назначена по реда на чл.8, ал.1 от този Правилник.

(2) В срок до 2 седмици след внасяне на предложението от САЧК, ЦИК взема решение за броя на местата и информира Управителния съвет на БАН, който одобрява финансовите средства, необходими за организацията и провеждането на конкурса.

(3) Обявата за конкурса, съдържаща броя на местата по съответните научни области и направления, както и местата по чл. 3, ал. 3 се публикува на електронната страница на БАН и в един национален ежедневник, както и с писма до университетите, висшите училища, Селскостопанската академия (ССА), институтите на БАН, творческите съюзи на учените (Съюз на

учените в България /СУБ/, Федерация на научно-техническите съюзи в България /ФНТС/) и съюзите в областта на изкуствата.

(4) Изборът на академици и член-кореспонденти на БАН се извършва от академиците в съответствие с чл. 7 от Закона за БАН. *Критериите за оценка на кандидатите* се предлагат от Отделенията на САЧК и се утвърждават от ЦИК. *Критериите за оценка на кандидатите* се прилагат към обявата за конкурса.

Чл. 5. (1) За участие в конкурса за академици и член-кореспонденти на БАН кандидатите могат да бъдат предложени (номинирани): от група академици (не по-малко от 4 души, от които поне двама са от областта, в която кандидатства участника); от факултетните съвети на висши училища и университети; от научните съвети на институтите на БАН и на ССА; от централните ръководства на посочените в чл. 4, ал.3 творчески съюзи на учените и от съюзите в областта на изкуствата.

(2) Предложенията по предходната алинея задължително се съпровождат от мотивиран доклад на предложителя за постиженията на номинирания участник в конкурса и протокол от заседанието на номиниращата институция.

Чл. 6. До 1 месец от публикуването на обявата желаещите да участват в конкурса подават в деловодството на БАН в два екземпляра заявление до Председателя на БАН, че желаят да кандидатстват за съответното конкурсно място (места), както и че са запознати с условията за провеждане на конкурса. Към заявлението се добавят получените за кандидатите номинации по чл. 5, ал. 1.

Чл. 7. (1) В срока, определен по чл. 6, желаещите да участват в конкурса, освен документите по чл. 6, подават при техническите секретари на Отделенията на САЧК, назначени съгласно чл. 8, ал. 3 от настоящия Правилник, в два екземпляра на хартиен носител следните документи, включително копие от заявлението по предходния член:

а) Списък на всички свои научни трудове; списък на избрани трудове, с които кандидатът кандидатства по конкурса. Научните трудове могат да бъдат предадени в електронен вид. Творците на изкуствата представят списък - справка за художествените си прояви. Доказателствените

материали за художествените изяви могат да бъдат предадени в електронен вид;

б) справка за изпълнение на *Критериите за оценка на кандидатите*, както и справка за последните пет години по посочени показатели в *Критериите за оценка на кандидатите*;

в) кратко описание (справка) на най-важните постижения на кандидата и тяхното значение за развитието на науката и културата и/или за материалното и/или духовното обогатяване на българския народ и българската държава;

г) списък на цитиранията на научните си трудове /без автоцитати/ в научни публикации и в патенти за изобретения у нас и в чужбина;

д) списъци на авторски свидетелства, патенти и внедрявания; списък на успешно защитилите под ръководството на кандидата докторанти; списък на участия с покана за пленарни доклади на научни форуми като конгреси, конференции, симпозиуми и други у нас и в чужбина; други материали (в съответствие с изискванията по Критериите), документиращи оценката в страната и в чужбина на резултатите от дейността на кандидата;

е) копие на диплом за професор и копие на диплом за придобиване на научната степен „доктор на науките”; (не се отнася за кандидатите – творци на изкуствата, които представят копие от диплом за висше образование);

ж) формуляр по образец, попълнен от кандидата и творческа биография;

з) на електронен носител да се представят (с цел включване в сайта на БАН по конкурса):

- творческа биография;
- списък на всички научни трудове и списък на избраните трудове, с които кандидатът участва в конкурса;
- кратко описание на най-важните постижения;
- списък на цитиранията на научните трудове.

(2) Кандидатът сам избира Отделението и съответното научно направление, в което ще кандидатства.

(3) Кандидатите за член-кореспонденти могат да подават заявление за участие само в един от двата конкурса по чл.3, ал. 2 или по чл.3, ал. 3.

III. Структура и функции на изборните органи.

Чл. 8 (1) Председателят на БАН назначава ЦИК, включваща академиците от ръководството на БАН и председателите на всички Отделения на САЧК. ЦИК се назначава преди обявяването на конкурса. Тя се ръководи от Председателя на БАН или от посочен от него академик на БАН, член на комисията. ЦИК има мандат до следващите избори за академици и член-кореспонденти на БАН.

(2) Централната изборна комисия:

1. Избира от своя състав заместник-председател и секретар на ЦИК.
2. Следи за спазване на Закона за БАН, Устава на БАН и на този Правилник при избирането на академици и член-кореспонденти на БАН.
3. Утвърждава Критериите за оценка на кандидатите за академиците и член-кореспондентите, подготвени в Отделенията на САЧК.
4. Наблюдава работата по провеждане на избора и спазването на предвидените в този Правилник срокове и утвърждава рецензентите, предложени от Отделенията.
5. Организира подготовката и провеждането на изборите.
6. Прави преценка за приключилия конкурс и представя на Управителния съвет на БАН резултатите от изборите.
7. Решава въпроси, които не са регламентирани от съществуващите нормативни документи и са възникнали текущо във връзка с избора на академици и член кореспонденти на БАН.

(3) Административното обслужване на ЦИК и Отделенията на САЧК се осъществява от служители, определени от Председателя на Българската академия на науките.

IV. Провеждане на избора.

Чл. 9 (1) В срок до 1 седмица след постъпване на материалите по чл. 6 и 7 на кандидатите в конкурса, ЦИК извършва преглед на документите за

административно съответствие с изискванията на настоящия Правилник и обявява допуснатите кандидати до участие в конкурса. Допуснатите кандидати се обявяват на електронната страница на БАН.

(2) Документите на кандидатите, преминали административната проверка, се разпределят към Групите на академиците (ГА) по Отделения, които в срок до 2 седмици правят предложение пред ЦИК за избор на рецензенти. За всеки кандидат се определят по двама рецензенти.

(3) Групите на академиците по отделения се състоят най-малко от 7 души. При недостатъчен брой на академиците в съответното Отделение броят им се допълва с академици от сродни Отделения, както и с член-кореспонденти от Отделението и/или от сродни Отделения, неучастващи в конкурса. Съставът на Групите на академиците се предлага от Отделенията и се назначава от Председателя на БАН.

(4) За участниците в конкурса по чл.3, ал.3 в същия срок се създава Експертна група на академици. В нейния състав влизат поне 2 академици за всяка научна област или направление, по които е допуснат участник в съответствие с чл.4, ал. 3. Експертната ГА се състои най-малко от 7 членове. Предложения за включване на академици в Експертната група се правят от Отделенията на САЧК до ЦИК. Съставът на Експертната ГА се утвърждава със заповед на председателя на БАН. Експертната ГА избира председател от своя състав.

(5) Рецензентите се назначават от Председателя на БАН със заповед в срок до една седмица от постъпване на предложенията от ЦИК. Документите на кандидатите се разпределят на рецензентите в срок от 1 седмица от датата на заповедта за назначаване на рецензенти.

(6) За рецензенти по конкурсите за БАН се избират академици, както и член-кореспонденти на БАН и професори /доктори на науките/, неучастващи в конкурса.

(7) Срокът за представяне на рецензиите е до 2 месеца от датата на назначаване на рецензентите.

Чл. 10. (1) За кандидатите в конкурса по чл.3, ал. 2 в двуседмичен срок след получаването на рецензиите, Групите на академиците от Отделенията на САЧК представят в свой доклад определените класирани кандидати за

гласуване в Събранието на академиците, като предлагат по 2-ма, а по изключение по 3-ма кандидати за едно място с мотивировка.

(2) За кандидатите в конкурса по чл. 3, ал. 3 в двуседмичен срок след получаването на рецензиите Групите на академиците от Отделенията на САЧК представят своята оценка за допуснатите кандидати заедно с рецензиите на председателя на Експертната ГА, който определя за заседанието на тази Група докладчик за всеки кандидат.

(3) В едноседмичен срок Групите на академиците правят класиране на кандидатите по горната алинея и представят в свой доклад определените класирани кандидати в Събранието на академиците, като класират до 2-ма кандидати за едно място.

Чл. 11 (1) В срок до 1 месец от получаване на предложенията по чл. 10, Председателят на БАН свиква Събранието на академиците за провеждане на изборите за нови академици и член-кореспонденти на БАН.

(2) Събранието за изборите може да се състои, ако присъстват най-малко $3/4$ от списъчния състав на академиците на БАН, редуциран с отсъстващите по болест или намиращите се в чужбина, но не повече от $1/5$ от общия брой на академиците на БАН. Събранието провежда изборите с тайно гласуване.

(3) За провеждането на избора Събранието избира Комисия от трима академици, които определят помежду си председател и са подпомагани от административно длъжностно лице.

(4) За избрани се приемат онези кандидати, за които са гласували с „да” поне $2/3$ от редуцирания състав на Събранието на академиците.

(5) Ако при повече от 1 кандидат за определено място нито един не получи нужния брой гласове, се провежда балотаж между двамата кандидати с най-много гласове от първото гласуване. Преди повторното гласуване Събранието на академиците може отново да проведе дискусия. При повторното гласуване кандидатът се приема за избран, ако за него са гласували с „ДА” поне $2/3$ от редуцирания състав на Събранието на академиците.

(б) Ако при повторното гласуване няма избран кандидат, но за единия кандидат са гласували повече от половината от редуцирания състав на Събранието на академиците, се допуска трето гласуване само за този кандидат. Той се счита за избран, ако получи при трето гласуване поне 2/3 от редуцирания състав на Събранието на академиците.

Ако и след третото гласуване не бъде избран кандидат, процедурата се прекратява.

(а) Резултатите от изборите се отразяват в протоколи, които се подписват от членовете на Комисията, провела избора.

(б) При установени пропуски и нарушения в процедурата ЦИК разглежда конкретните случаи.

(в) След окончателното приключване на всички процедури по изборите имената на избраните кандидати се обявяват на електронната страница на БАН и се публикуват в медиите.

V. Преходни и заключителни разпоредби

§1. Сроковете по конкурса могат да бъдат съкращавани при по-ранно изпълнение на поставените задачи.

§2. Материалите по конкурсите за академици и член-кореспонденти на БАН - рецензии, доклади, протоколи, отразяващи резултатите от гласуванията на Събранието на академиците, запечатаните пликове с бюлетините от гласуването, както и подадените от кандидата документи, предвидени в чл. 7 от т. „б” до т. „ж” вкл. се съхраняват в специален фонд на служба “Архив” на БАН-Администрация и остават с ограничен достъп.

§3. След приключване на конкурса научните трудове, както и непопадащите сред описаните по-горе в §2 материали, се връщат на кандидатите.

§4. На рецензентите се заплаща възнаграждение за всеки рецензиран от тях кандидат. Размерът на възнаграждението се определя от УС на БАН.

§5. Този Правилник е утвърден на основание на чл. 7 от Закона за БАН и е изменен и допълнен на заседанията на Събранието на академиците и член-кореспондентите на 19.12.2011 г., на 05.04.2012 г., на 26.06.2014 г., на 18.11.2015 г., на 29.06.2017 г. на 22.04.2021 г., и на 26.10.2023 г. съгласно чл. 53, т. 1 от Устава на БАН.